

Referat etter deltakelse på møter under felles europeisk strategi for gjennomføring av vanndirektivet

Tidspunkt: 21. september 2023. Digitalt arbeidsmøte.
Fagfelt: Vannforvaltning ihht vanndirektivet.
Deltaker fra norsk side (navn/etat): Anders Iversen, Kjetil Lønborg Jensen, Heidi Holmelin, Gunn Helen Lundgreen og Eyvor Kristin Aas (referent), alle Miljødirektoratet. Vilde Wiik Terum, KLD og Oda Bjerke, NVE.

Arbeidsmøte: Identifisere god praksis ved bruk av Art. 4 (5) i Vanndirektivet (mindre strenge miljømål).

Hensikten med arbeidsmøtet

Hensikten med arbeidsmøtet var å identifisere gode eksempler på retningslinjer, metoder og praksis for bruk av vanndirektivets artikkel 4(5) (tilsvarer vannforskriftens § 10, mindre strenge miljømål). Viktige tema var kostnader (costs), nytte (benefits), betalingsevne (affordability), og uforholdsmessige kostnader (disproportionate costs). Arbeidsmøtet kom også inn på spørsmål knyttet til verdsetting av ikke-markedsverdi goder (non-market values).

Europakommisjonen har gitt konsulentselskapet WSP i oppdrag å utarbeide en rapport som oppsummerer og vurderer hvordan landene har brukt vanndirektivets artikkel 4(5) så langt, som grunnlag for å identifisere god praksis. Bruk av artikkel 4(5) kan begrunnes med uforholdsmessige kostnader (disproportionate costs) og/eller manglende teknisk gjennomførbarhet (technical infeasibility).

Presentasjon av rapportutkastet v/WSP

WSP [presenterte rapporten](#), som gjennomgår vanndirektivets krav med tilhørende europeisk veiledning, metodikk for å vurdere uforholdsmessige kostnader, og en oversikt over landenes tilnærming til bruk av artikkel 4(5) så langt. Problemstillinger som ble presentert omfattet bl.a.:

- Bør landene fastsette en referanseverdi (benchmark) eller en faktisk terskelverdi (threshold) for når kostnadene overstiger nytten så mye at man kan si det representerer uforholdsmessige kostnader?
- Både betalingsevne (affordability) og kostnadsfordeling (distribution of costs) kan være del av denne vurderingen.

- Kost-nytte-analyser er ofte valgt, men det er samtidig knyttet stor usikkerhet til ivaretagelsen av ikke-prissatte nytteverdier i slike analyser. Alternativt kan man se på kostnader ift betalingsevne, eller kombinere disse to metodene.
- For å være 'føre-var' ift ikke-prissatte nyttevirksomheter, har noen land brukt terskelverdier som sier at prissatte kostnader må være det dobbelte av prissatte nytteverdier før det kan regnes å være uforholdsmessige kostnader.

Rapporten bygger på eksempler fra 15 land. Det er en stor variasjon i praktisering av metoder:

- Tre land har ikke brukt artikkel 4(5).
- Fire land har brukt artikkel 4(5) begrunnet kun med manglende teknisk gjennomførbarhet.
- Åtte land har brukt artikkel 4(5) begrunnet med uforholdsmessige kostnader og/eller manglende teknisk gjennomførbarhet.

Konsulentene ønsker å utvide grunnlaget for rapporten med flere land, etter hvert som disse fullfører rapporteringen, før endelig rapport skal foreligge.

Det ble gjennomført gruppearbeid med temaene

- Gruppe 1. Vurdering av uforholdsmessige kostnader – referanseverdier og terskelverdier.
- Gruppe 2. Betalingsevne og finansieringsløsninger – mekanismer for kompensasjon og kostnadsfordeling.
- Gruppe 3. Hvordan håndtere usikkerhet i vurderingen av kost-nytte.

I gruppearbeidet kom det fram et bredt spekter av synspunkter fra ulike lands deltakere.

Oppsummering etter gruppearbeidet

- Målet er å oppnå god miljøtilstand, og derfor fortrinnsvis unngå å bruke artikkel 4(5).
- Artikkel 4(4) – utsatt frist for å nå miljømålene – kunne brukes for å fordele kostnader over tre planperioder, men det er ikke hensikten med artikkel 4(5).
- Det å ikke gjøre noe (non-action) med vannmiljø-utfordringene har også en kostnad for samfunnet.
- Ved bruk av kost-nytte analyser, kan man ende opp med å velge de 'lavt hengende fruktene' først, men det er viktig å huske på at også de utfordringene som er mer teknisk/økonomisk krevende må løses.
- Framover vil vi se økt verdsetting av intakte økosystemer som gir oss samfunnsnytte i form av naturbaserte løsninger på klimaendringer, flom etc.

Videre arbeid

- Hovedfunn og konklusjoner fra dette arbeidet vil legges fram for strategisk samordningsgruppe (Strategic Coordination Group) i møte 13. oktober.
- Endelig konsulentrapport planlegges ferdigstilt før utgangen av 2023.

Ble norske innspill fremmet?

Nei, Norge inntok en ren observatørrolle.

Oppfølging:

Norge følger med på arbeidet videre, og vil vurdere om endelig rapport har elementer som medfører at norsk veiledning om unntak bør justeres/suppleres.

Godkjenning:

Anders Iversen, Miljødirektoratet, 21. desember 2023